

Sygn. akt VU 866/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. F. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania M. F. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 czerwca 2017r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 866/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 czerwca 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił M. F. (2) prawa do emerytury wskazując, że nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 19 lipca 2017 roku (data nadania w placówce pocztowej) M. F. (1) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył odwołanie od powyższej decyzji, w którym wnosił o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej po zaliczeniu do pracy górniczej okresów pracy **od 1 marca 1999 roku do 16 listopada 2006 roku** na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej oraz **od 17 listopada 2006 roku do 14 stycznia 2007 roku** na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych jako pracy górniczej o której mowa w art. 50 z ust. 1 pkt.4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

wnioskodawca M. F. (1) urodzony w dniu (...), złożył w dniu 17 marca 2017 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 2-4 akt emerytalnych).

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy górniczej okres **21 lat, 7 miesięcy i 8 dni** (w tym 17 lat 1 miesiąc i 17 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1)

Do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym organ rentowy **nie zaliczył** wnioskodawcy:

- **od 1 marca 1999 roku do 16 listopada 2006 roku** na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 roku;

- **od 17 listopada 2006 roku do 14 stycznia 2007 roku**, ponieważ będąc zatrudniony na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych w przodku wykonywał te same czynności, kiedy był zatrudniony na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej (dowód: decyzja ZUS z dnia 30 czerwca 2018 roku k. 30 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 12-13 akt sprawy).

Wnioskodawca jest zatrudniony w (...) z siedzibą w R. od 3 listopada 1981 roku na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie zatrudnienia zajmował następujące stanowiska:

- od 13 listopada 1981 do 30 listopada 1982 roku na stanowisku elektromontera na oddziale (...);

- od 1 grudnia 1982 do 24 kwietnia 1983 roku na stanowisku elektromontera górnictwa odkrywkowego na oddziale (...);

- od dnia 24 kwietnia 1983 roku do dnia 3 kwietnia 1985 roku wnioskodawca odbywał Zasadniczą Służbę Wojskową;

- po wojsku od 4 kwietnia 1985 roku do 2 maja 1985 roku przebywał na urlopie bezpłatnym;

- od 3 maja 1985 roku do 30 kwietnia 1991 roku na stanowisku elektromontera pozostałych urządzeń na oddziale (...);

- od 1 maja 1991 roku do na stanowisku elektromontera instalacji elektrycznych na oddziale (...);

- od 1 marca 1999 roku do 30 czerwca 2005 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na oddziale (...);

- od 1 lipca 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na oddziale (...);

- od 1 stycznia 2006 roku do 16 listopada 2006 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na oddziale (...);

- od 17 listopada 2006 roku do 14 stycznia 2007 roku na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych w przodku na oddziale (...) (dowód: umowa o pracę z dnia 3 listopada 1981 roku k. 1 akt osobowych, umowa o pracę z dnia 17 listopada 1981 roku k. 5 akt osobowych, angaż z dnia 23 marca 1983 roku k.8 akt osobowych, zawiadomienie k.9 akt osobowych, umowa o pracę z dnia 3 maja 1985 roku k. 17 akt osobowych, angaż z dnia 23 maja 1991 roku k.24 akt osobowych, angaż z dnia 1 marca 1999 roku k.41 akt osobowych, angaż z dnia 29 grudnia 2006 roku k.67 akt osobowych, angaż z dnia 30 grudnia 2006 roku k.59 akt osobowych, świadectwo wykonywania pracy górniczej, k. 8 akt emerytalnych).

W spornych okresach wnioskodawca pracowała na oddziel (...) tj. oddziale elektrycznym przebudowy układu transportowego. Od 1 lipca 2005 roku oddział elektryczny przebudowy układu transportowego zmienił numerację z (...) na (...). Od 1 stycznia 2006 roku oddział elektryczny przebudowy układu transportowego (...) został połączony z oddziałem sieci i stacji (...). Oddziały (...), (...), (...) swoim działaniem obejmowały **cały obszar odkrywki P. B.**

Do stałych obowiązków skarżącego w spornych okresach na tych oddziałach należało:

- prace związane z obsługą ruchu elektrycznego przy zasilaniu odkrywki i poziomów układów (...);

- prace związane z konserwacją, montażem i demontażem linii i stacji zasilających układy (...);
- prace przy przesuwce i przebudowie systemu zasilania (...);
- prace związane z obsługą i konserwacją stacji i linii zasilających odkrywkę i układy (...);
- prace przy przemieszczaniu stacji, przebudowie zasilających średniego i niskiego napięcia służących do zasilania układów (...) (dowód: charakterystyka stanowiska pracy wnioskodawcy z 9 czerwca 2017r. k.24, pismo (...) z dnia 7 maja 2018 roku k.31 akt sprawy, zeznania J. O. protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 5:10 - 16:11, zeznania B. K. protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 16:11-21:40, częściowe zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 21:40-28:22 oraz protokół rozprawy z dnia 28 sierpnia 2018 roku 5:09-12:44).

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 29 września 2009 roku ustaliła, że M. F. (1) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 marca 1999 roku do 14 stycznia 2007 roku (przez 1873 dniówek), pomimo zatrudnienia:

- od 1 marca 1999 roku do 30 czerwca 2005 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na oddziale (...);
- od 1 lipca 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na oddziale (...);
- od 1 stycznia 2006 roku do 16 listopada 2006 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznej na (...);
- od 17 listopada 2006 roku do 14 stycznia 2007 roku na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych w przodku na oddziale (...);

wykonywał prace w wymiarze półtorakrotnym na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówkach wykonujący prace elektryczne wymienionym w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej k. 9 - 10 akt emerytalnych).

Pracodawca ubezpieczonego zaewidencjonował wnioskodawcy następującą liczbę dniówek przepracowanych w wymiarze półtorakrotnym:

- 1999 r. – 208 dniówek,
- 2000 r. –217 dniówek,
- 2001 r. –236 dniówek,
- 2002 r. –246 dniówek,
- 2003 r. –232 dniówek,
- 2004 r. – 243 dniówek,
- 2005 r. –249 dniówek,
- 2006 r. –233 dniówek,
- 2007 r. – 226 dniówek,
- 2008 r. –248 dniówek,

- 2009 r. – 248 dniówek,
- 2010 r. – 245 dniówek,
- 2011 r. – 250 dniówek,
- 2012 r. – 250 dniówki,
- 2013 r. – 131 dniówek,
- 2014 r. – 119 dniówek,
- 2015 r. – 249 dniówek,
- 2016 r. – 245 dniówek;
- 2017 r. – 41 dniówek (dowód: załączniki do kart ewidencyjnych pracowników 11-12 akt emerytalnych).

W dniu 6 marca 2017 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym zaświadczyła, że w okresie zatrudnienia od 3 listopada 1981 roku do nadal w pełnym wymiarze czasu pracy M. F. (1) wykonywał pracę górniczą:

- od 1 marca 1999 roku do dnia nadal roku na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach wykonujący prace elektryczne wymienionym w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku (dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 6 akt emerytalnych).

Od 14 września 1985 roku w (...) z siedzibą w R. zatrudniony jest J. O., który w tym okresie pracował:

- od 14 września 1985r. do 5 stycznia 1987r. na stanowisku elektromonter pozostałych urządzeń w Oddziale (...) ((...));
- od 15 stycznia 1989r. do 20 lipca 1992r. i od 21 października 1992r. do 31 marca 1999r. na stanowisku elektromonter przenośników wielkogabarytowych w Oddziale (...) P. (...) ((...));
- od 21 lipca 1992r. do 20 października 1992r. oddelegowany do D. (...) ((...))
- od 1 kwietnia 1999r. do 30 czerwca 2005r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych w Oddziale (...) P. (...) ((...));
- od 1 lipca 2005r. do 31 grudnia 2005r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych w Oddziale (...) ((...));
- od 1 stycznia 2006r. do 16 listopada 2006r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych w Oddziale (...) (...) ((...));
- od 17 listopada 2006r. do 31 grudnia 2008r. na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń górniczych w przodku w Oddziale (...) (...) ((...));
- od 1 stycznia 2009r. do 16 czerwca 2014r. na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń górniczych w przodku w Oddziale (...) (...) ((...));
- od 17 czerwca 2014r. do nadal na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń górniczych

w przodku w Oddziale (...) (...) (...) (dowód: pismo (...) z dnia 19 stycznia 2018 roku k.17-18 akt sprawy, zeznania J. O. protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 5:10 - 16:11).

Od lipca 1986 roku w (...) z siedzibą w R. zatrudniony jest B. K., który w tym okresie pracował:

- od 1 lipca 1986r. do 28 października 1987r. na stanowisku elektromonter pozostałych urządzeń w Oddziale (...) (...);

- od 18 stycznia 1990r. do 30 listopada 1994r. na stanowisku elektromonter linii napowietrznych, w Oddziale (...) (...);

- od 1 grudnia 1984r. do 31 stycznia 1997r. na stanowisku elektromonter pozostałych urządzeń w Oddziale (...) P. (...) (...);

- od 1 lutego 1997r. do 30 czerwca 2005r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych w Oddziale (...) P. (...) (...);

- od 1 lipca 2005r. do 31 grudnia 2005r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych w Oddziale (...) (...);

- od 1 stycznia 2006r. do 16.11.2006r. na stanowisku elektromonter rozdzielni i sieci

elektroenergetycznych w Oddziale (...) (...) (...).

- od 17 listopada 2006r. do 31 grudnia 2008r. na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń górniczych w przodku w Oddziale (...) (...) (...);

- od 1 stycznia 2009r. do 16 czerwca 2014r. na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń

górniczych w przodku w Oddziale (...) (...) (...) od 17.06.2014r. do nadal na stanowisku elektromonter maszyn i urządzeń górniczych w przodku w Oddziale (...) (...) (...) (dowód: pismo (...) z dnia 19 stycznia 2018 roku k.17-18 akt sprawy, zeznania B. K. protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 16:11-21:40).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie .

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz.887).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy emerytura górnicza przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) ukończył 55 lat życia;

2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Zgodnie z art. art. 50b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z

tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50a lub 50e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy - jak wynika z art. 51 ust 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami do których stosuje się przelicznik 1,8 zgodnie z art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębianiu szybów i robotach szybowych.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza

jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiąc muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stwierdzenie zatem przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej z dnia 6 marca 2017 roku, iż skarżący zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 7 tj. rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówkach wykonującego prace elektryczne, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy, jak chce skarżący. W szczególności, że wnioskodawca w spornych okresach zajmował stanowiska pracy, które uprawniały go li tylko do zaliczenia tej pracy do zwykłej pracy górniczej. Skarżący domagając się przeliczenia świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,8 do spornego okresu pracy górniczej winien zatem wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Pracodawca w świadectwie wykonywania pracy górniczej zaznaczył, że w spornych okresach skarżący pracował na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 dziale III pod poz. 7 tj. rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówkach wykonujący prace elektryczne. W świadectwie wykonywania pracy górniczej pracodawca nie wskazał jednak, na czym polegały prace wykonywane przez skarżącego. Tymczasem przepis art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS do prac górniczych zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym do emerytury i 1,8 do jej wysokości zalicza jedynie prace **bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.** Ponadto stosownie do treści art. 50d ustawy, aby w/w prace były zaliczane w wymiarze półtorakrotnym **muszą być wykonywane na odkrywce w przodku.** Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki.

Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Przyjęcie ogólnej tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwalowaniem nadkładu, a następnie rekultywacją wyrobisk i zwalówisk, (związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwalówarek) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, L.).

Z powyższego wynika, iż pojęcie przodka musi być wykładane przez Sąd w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodkowa polega zaś na urabianiu i ładowaniu urobku lub nakładu, albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku.

Jednocześnie w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach należy stwierdzić, że dla zaliczenia pracy do stażu w wymiarze półtorakrotnym nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku przy maszynach ładujących i transportujących, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach. Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX).

Z powyższych rozważań wynika zatem, iż przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom w kopalni węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym czas pracy górniczej w przodku tylko wówczas, gdy spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do miejsce wykonywania, co do rodzaju czynności, co do obsługi wskazanych w tym przepisie maszyn i urządzeń. Wypełnienie np. jedynie warunku pracy w przodku nie jest zatem wystarczające do uznania, że praca ta spełnia definicję z art. 50 d ust. 1 pkt 1 i znajduje się w wykazie III załącznika 3 poz. 7 rozporządzenia.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego w postaci charakterystyki pracy skarżącego sporządzonej przez pracodawcę, angaży oraz zeznań świadków: J. O. i B. K., a także wnioskodawcy wynika, że w spornych okresach skarżący pracował na odkrywce w charakterze elektromontera na oddziałach (...), (...) i (...), które zajmowały się utrzymywaniem ruchu zwałowarek i koparek wielonaczyniowych. Świadczenie w spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą zatem dysponują szczegółową wiedzą co do zakresu jego obowiązków. Z zeznań świadków wynika, że wnioskodawca wykonywał prace na koparkach i zwałowarkach. Do stałych obowiązków skarżącego należały prace związane z obsługą ruchu elektrycznego przy zasilaniu odkrywki i poziomów układów (...), prace związane z konserwacją, montażem i demontażem linii i stacji zasilających układy (...), prace przy przesuwce i przebudowie systemu zasilania (...), prace związane z obsługą i konserwacją stacji i linii zasilających odkrywki i układy (...), prace przy przemieszczaniu stacji, przebudowie zasilania średniego i niskiego napięcia służących do zasilania układów (...).

Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca miał taki sam zakres czynności tj. prace związane z obsługą ruchu elektrycznego oraz zasilaniem koparek i zwałowarek oraz inne prace związane z obsługą i konserwacją systemu zasilającego (...). Jego praca różniła się jedynie miejscem jej wykonywania na odkrywce w zależności od tego, jakiej maszyny dotyczył remont. Remonty odbywały się bowiem w miejscu usytuowania maszyny, co oznacza, że remont zwałowarek odbywał się na zwałowisku, a remont koparek wielonaczyniowych w przodku wydobywczym.

Jak z tego wynika skarżący pracę w przodku wydobywczym świadczył jedynie wówczas, gdy zajmował się obsługą elektryczną i zasilaniem elektrycznym koparek wielonaczyniowych. (...) zwałowarek, jako usytuowanych na zwałowisku, odbywały się bowiem poza przodkiem wydobywczym.

Tymczasem jak wyżej wyjaśniono pracą w przodku w rozumieniu art. 50d ustawy jest li tylko praca w tzw. przodku wydobywczym, a zatem w miejscu, w którym wydobywa się urobek. Przodek ogranicza się **wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo ich bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek**. Miejsce zwałowania nadkładu (zwałowisko), gdzie pracują maszyny podstawowe tj. zwałowarki nie jest bezpośrednio związane z miejscem wydobywania urobku, a zatem nie mieści się w pojęciu przodka określonego w art. 50d ustawy. Tym samym prace na zwałowisku w obrębie pracy maszyny podstawowej jaką jest zwałowarka nie są pracami przodkowymi wymienionymi z art. 50d ustawy.

Skoro zatem skarżący oprócz obsługi elektrycznej koparek w miejscu wydobywania kopaliny, wykonywał także prace elektryczne na zwałowarkach, w miejscu zwałowania nadkładu oraz całą obsługę elektryczną układu (...) (koparka-taśmociąg-zwałowarka), to nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przodkowej, o której mowa w art. 50d ustawy. Wyklucza to zaliczenie spornego okresu zarówno w wymiarze półtorakrotnym do emerytury jak i z przelicznikiem 1,8 do wysokości. Należy bowiem zauważyć, że aby prace górnicze, o których mowa w art. 50 d ust. 1 ustawy mogły być zaliczone przy ustalaniu prawa do emerytury w wymiarze półtorakrotnym oraz do wysokości emerytury z przelicznikiem 1,8 stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy, muszą być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Warunek wykonywania prac górniczych, co najmniej połowy wymiaru czasu pracy został wskazany w art. 50 b ustawy. Należy jednakże podkreślić, iż przepis ten znajduje się w rozdziale 3a dotyczącym emerytur górniczych. Przepis ten stanowi regulację dotyczącą uwzględnienia okresów pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą przy ustalaniu prawa do emerytury. Do ustalenia zatem prawa do emerytury wystarczające jest, aby praca górnicza, tj. praca o której mowa w art. 50 c i równorzędna była wykonywana co najmniej połowę wymiaru czasu pracy. Zgodnie natomiast z art. 50 d ust. 1 przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy wskazane w tym przepisie. Odnosząc się zaś do stosowanego załącznika nr 3 dział III, poz. 7 prace te muszą być wykonane bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co jednoznacznie wynika z treści przepisu.

Sytuacji tej nie zmieniają odmienne ustalenia komisji weryfikacyjnej, świadectwo wykonywania pracy górniczej czy też charakterystyka stanowiska pracy. Dokumenty te o charakterze prywatnym operują bowiem szeroką definicją przodka, sprowadzającą przodek do miejsca pracy maszyn górniczych na odkrywce, która jako sprzeczna z definicją przodka w rozumieniu art. 50 d ustawy, nie może odnieść zamierzonego skutku.

Z uwagi zatem na rodzaj maszyn górniczych, na których wnioskodawca dokonywał obsługi elektrycznej (oprócz koparek, także zwałowarek i całego układu (...)) oraz miejsce wykonywania czynności, wnioskodawca nie wykonywał kwalifikowanej pracy górniczej z art. 50d ustawy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie zatrudnienia.

Dysponowanie przez skarżącego świadectwem wykonywania pracy górniczej, w której pracodawca zaświadczył, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornych okresach wykonywał pracę górniczą na stanowisku rzemieślnika na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach wykonując prace mechaniczne wymienione w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, nie ma wpływu na ocenę charakteru jego pracy. Świadectwo wykonywania pracy górniczej jest dokumentem prywatnym, a zatem stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte. Nie korzysta natomiast tak jak dokumenty urzędowe z domniemania prawdziwości tego co zostało w nim zaświadczone. Mimo zatem posiadania takiego świadectwa, na wnioskodawcy, wobec zakwestionowania prawdziwości tego dokumentu przez organ rentowy spoczywał ciężar wykazania jego prawdziwości, czemu skarżący nie sprostał. To samo odnosi się do protokołu z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej. Należy przypomnieć, że ani rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy, nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień, niż uczynił to ustawodawca w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zaś wykładnia przepisów powołanego rozporządzenia nie może zmieniać,

ani rozszerzać ustawowej definicji pracy górniczej. Innymi słowy, analiza w ocenie pracy górniczej, zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, powinna się koncentrować na jej ustawowych warunkach (pojęciu tej pracy), a nie na samej nazwie stanowiska (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., sygn. I UK 382/10). Zatem ustalenie, że w spornym okresie praca górnicza ubezpieczonego miała kwalifikowany charakter, winno znaleźć oparcie w wynikach postępowania dowodowego.

Tymczasem jak wyżej wskazano, w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku i nawet nie chodzi o jakąkolwiek pracę przy maszynach urabiających, ładujących i transportujących urobek, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach, zaś pod określeniem "inne prace przodkowe" należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.